

EDITORIAL

La "ciencia" al servici de la doctrina

A finals d'octubre la premsa se fea reso d'un estudi entorn a l'us del valencià realitzat per una estudiant de Física, **Clara Miralles**, com a treball de fi de grau. En ell se conclou que el percentage de valencià parlants sera inferior al 10 per cent en 2050.

"En su análisis, Miralles ha empleado dos estudios matemáticos para describir la situación sociolingüística y de competencia entre el valenciano y el castellano en nuestro territorio" (*Levante* i *Las Provincias* del 29/09/14). En l'anàlisi s'han empleat dos **models matemàtics**: el d'Abrams-Strogatz, que "toma en consideración un sistema formado por dos lenguas en competición", i el de J. Mira i A. Paredes, que incorpora un tercer grup de parlants: els bilingües.

Llegit aço, i sense necessitat de continuar profundisant en la notícia, una idea s'impon immediatament: est estudi es **paper banyat**. Efectivament, qualsevol anàlisi lingüístic de la societat valenciana que tinga en conte nomes dos llengües en conflicte es, de principi, un fracàs. Perque hi ha **tres** llengües en conflicte: el castellà, el valencià i el català. Ignorar una d'elles fa que l'estudi i les seues conclusions siguen completament inútils.

En qualsevol **treball científic** s'ha de començar per definir les variables pertinents, les que influixen en el sistema estudiat, i descartar les demes variables, be perque el seu efecte es considera nul o inapreciable per al fenomen a investigar, be perque es una variable controlada, aço es, que es procura mantindre constant en el proces per a que no afecte a l'evolució de les atres. ¿Baix quin punt de vista se pot considerar la pugna entre el valencià i el català com una variable insignificant en l'evolució sociolingüística valenciana?

Es de supondre que esta estudiant no haguera fet un estudi de la posició futura de la Lluna tenint en conte nomes l'atracció entre est astre i el Sol, ignorant la presència de la Terra. Es de supondre que no haguera estudiat l'evolució de la temperatura d'un gas tenint en conte nomes l'influència de la pressió, ignorant l'informació sobre el seu volum. ¿Per qué esta estudiant es llimita a considerar nomes el castellà i el català (al que ella en l'estudi denomina valencià) i ignora l'existència de la llengua valenciana?

La resposta està, sense dubte, en l'**adoctrinament rebut**. Miralles ha passat per un sistema educatiu que ensenya a despreciar la llengua valenciana i als valencià parlants, de manera que per ad esta estudiant, com per a totes les víctimes del proces de catalanització, son factors socialment irrelevants, cosa d'una minoria ignorant i residual. D'este fet dona con-

te una de les seues declaracions a una entrevista (*Levante*, 30-09-14): "*Al recopilar los datos, me sorprendió que de 1995 a 2005 cayera tanto el nivel de valencianohablantes a pesar de haberse introducido el valenciano en las aulas*". Esta "sorpresa" nomes s'explica per una **ignorancia** absoluta de la realitat social valenciana, induïda per l'adoctrinament rebut. Qualsevol valencianista li haguera anticipat esta disminució de parlants i li haguera explicat la rao de la mateixa, i tot aço sense necessitat de cap model matemàtic.

Com es norma en el catalanisme, tracten d'apuntalar el "cientifisme" de l'estudi a base de **falacies**. En un altre article (*Levante*, 30-09-14) llegim: "*Los datos utilizados proceden de las encuestas sobre uso social de la lengua (...) a través del Servicio d'Investigació i Estudios Sociolingüísticos (SIES) y de la Academia Valenciana de la Lengua (AVL). Es decir: se trata de un estudio despojado de pasiones y circunscrito a los datos oficiales*". La falacia d'esta afirmació ve de voler vincular la suposta objectivitat de les senyes utilitzades, en el "desapassionament" de l'estudi. Donant per supòsit que "los datos oficiales" siguen tan objectius com seria de desijar (cosa difícil de creure tenint en conte les institucions que els patrocinen), si l'informació que proporcionen s'utilitza de forma biaixada, l'estudi deixa d'estar "*despojado de pasiones*"; el fet d'ignorar absolutament (en les successives notícies no se fa la mes mínima referència al tema) la confrontació social entre el valencià i el català, revela una "passió", una orientació no objectiva de l'estudi.

No obstant, augurem un gran futur ad esta estudiant. Des de **Catalunya** no han tardat en fer-se reso: "*Para el sociolingüista y consultor de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) Ernest Querol (...) Miralles describe bien la realidad sociolingüística*" (*Levante* i *Las Provincias* del 29/09/14). Sense comentaris. I per a Rafael Castelló, director del *Servei de Política Lingüística* de la **Universitat de Valencia**, "*Los resultados obtenidos (...) reafirman en la necesidad de mantener políticas conscientes y firmes que puedan redirigir la evolución que podrían seguir los acontecimientos si no nos comprometemos colectivamente*". Per a que nos entengam, trenta anys donant la mateixa medicina, el malalt cada dia pitjor, i la solució que planteja la "ciencia" catalanista es **jaumentar la dosis!**

Esta no es mes que una mostra, una mes, del ridícul en el que s'incorre quan s'intenta fer ciencia partint dels dogmes d'eixa pernicioso ideologia que es el catalanisme.

¿I d'esta Universitat ha d'eixir la futura classe "intelectual" valenciana? Per a plorar.

LA CITA

Cap ciencia, en quant a ciencia, enganya; l'engany està en qui no sap.

Miguel de Cervantes

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **LA "CIENCIA" AL SERVICI DE LA DOCTRINA**
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
• PATRIMONI VALENCIÀ: **PULCHRA MAGISTRI (i IV). VINAROS**
• CRONICA: **EL ROGLE EN LA II FIRA D'ENTITATS VALENCIANISTES**
- 3
• FRUITES, VERDURES I HORTALICES (XC): **PARLEM DE L'ARROS (i III)**
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
• RESENYA BIBLIOGRAFICA: **¿TÉ FUTUR LA NORMATIVA DE L'IDIOMA VALENCIÀ?**
- 4
• PASSATEMPS
• RONDALLA: **LA FOSSA DEL LLOP**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, pero no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Repetim lo dit el mes passat: per al sorteig de Nadal (22 de desembre de 2014) jugem al

49461

Poden demanar participacions (3 €) cridant al telefon de la capçalera d'esta pagina.

I repetim tambe lo que diem tots els mesos, allo de fer fotocopies d'est eixemplar per a repartir entre amics i coneguts. ¿Els sona?

ACTIVITATS CULTURALS NOVEMBRE DE 2014

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

Aellva (Assoc. d'Escriptors en Llengua Valenciana)
C/ Alt, 64. 46003 Valencia C.
www.aellva.org

GAV (Grup d'Accio Valencianista)
C/ Pintor Gisbert, 17- baix. 46006 Valencia C.
Tel: 963 41 22 22 i 963 41 90 20

LRP (Lo Rat Penat)
C/Trinquet de Cavallers,9.46003 Valencia C.
Tel: 963 91 09 92
www.loratpenat.org

PJV (Plataforma Jovenil Valencianista)
Tel: 697 298 313
www.pjvalencianista.org
info@pjvalencianista.org

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)
C/Avellanés 26. 46003 Valencia C.
Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94
www.racv.es

Rogle

Vore quadro a banda en esta pagina.

2 Nov (dumenge) 12:00 h. Cementiri General de Valencia C.

HOMENAGE A MANOLO SOLER
+Info: **PJV**

3, 4 i 5 Nov 19:00 h. Biblioteca Valenciana Nicolau Primitiu. Monasteri de Sant Miquel i els Reis. Av. de la Constitució, 284, Valencia C.

XXIII JORNADES DE LA AELLVA
"València, clau del comerç".

• Programa de les Jornades:

3 Nov (dll): **Mª Jesus Coves**: "Crida i presentació". **Aureli López**: "Botigues i Botiguers". **Emilia Salvador**: "Comerç marítim en la València foral moderna".

4 Nov (dmt): **Vicent Ebrí**: "El Consulat de la Llonja hui". **Salvador Marquina**: "L'agència comercial i el COAC en l'història de València". **Vicent Ramon Calatayud**: "Les fires valencianes". **Ignacio Mateu**: "Comunicacions de Fira València".

Previament, a les 17:30 h visita guiada al conjunt monumental de Sant Miquel i els Reis.

5 Nov (dmc): **Francisco Dasí**: "El Mercat Central de València: més que un mercat". **Carmen de Rosà**: "L'Ateneu Mercantil de València: llar social dels comerciants". **Fernando Giner Grima**: "Cap al futur. 13 aspectes de l'economia valenciana".

+Info: **Aellva**

8 Nov (dissabte) 10:00h. Paiporta.
VII ENCONTRE d'entitats culturals de l'antiga Corona d'Aragó
+Info: **GAV**

(Continúa en la pagina següent)

PATRIMONI VALENCIÀ

PULCHRA MAGISTRI (i IV) VINAROS

Pulchra Magistri, de **La Llum de les Imagens**, te com a colofó d'este repàs a "L'Esplendor d'El Maestrat" la visita a **Vinaros**, seu en la que se recorre "**De l'Edat Moderna a la Contemporània**", recordant l'importància que tingue la població des de finals del segle XVII al XX. Paper fonamental en el desenvolupament vinarossenc ha segut el port, testimoni de lo qual es l'imponent

IGLESIA DE NOSTRA SENYORA DE L'ASSUNCIO

archiprestal de **Nostra Senyora de l'Assuncio de Vinaros** es un edifici majestuos, clar exemple d'arquitectura gòtica-renaixentista i portada renaixentista-barroca, cegada. La construcció del temple s'inicià en 1586. En el segle XVII se començà la construcció del campanar i, a la finalització d'este, se començà la barroca Capella de la Comunió.

Model característic de l'arquitectura valenciana, l'edifici es de planta longitudinal, de nau única dividida en sis trams i coberta per volta nervada llugerament apuntada, típica del tardogòtic valencià, en capelles laterals

entre contraforts i presbiteri semioctogonal. De la **doble funció**, com a iglesia parroquial i com a fortalesa per a la defensa contra els pirates berberiscs, es mostra el seu passeig de ronda -espai deambuladori dels canons- que corre per damunt de les capelles laterals.

Mentres l'exterior presenta l'aspecte sever del mur, l'interior exhibix una gran heterogeneïtat per les successives actuacions realitzades, be a carrec de vinarossencs il·lustres, be per artistes especialment vinculats ad esta ciutat. S'ha rescatat la decoració original barroca d'esgrafiats i les pintures murals relacionada de **Eugeni Guillo**. En algunes capelles s'han recuperat els dorats originals que emulaven querubins.

L'intervenció mes sorprenent ha segut la recuperació de 1.500 m² de pintures s'inserta d'arquitectura fingida en els murs exteriors, atribuïdes a membres de la família Guillo, que se trobaven amagades per la bruta. Una llegenda popular, que contava que els dies de pluja apareixia en la frontera oest l'imatge de **Sant Cristofol**, testimoniava la seua existència.

Per a l'ocasió s'han reunit obres artístiques de gran qualitat, d'importants autors

(pintors, orfebres, escultors, etc), oriüts de la localitat, que en alguns casos se donaven per perdudes, com son les pintures mes antigues que se coneixien en esta població (1613) del pintor **Cristofol Llorens**: les cinc taules del Retaule dels Misteris del Rosari. Se completa la visita en obres d'uns atres pintors com **Josep Orient**, **Gaspar de la Huerta**, **Antoni Palomino**; peces d'orfebreria de la família **Piñol**, escultors acadèmics com **Joan Batiste Nicolau**, **Agusti Portaña**, **Vicent López** i, per a tancar l'exposició, **Gabriel Puig Roda**, el millor pintor de la transició del XIX al XX.

CRONICA

El Rogle en la II Fira d'Entitas Valencianistes

El passat 18 d'octubre el **Rogle Constanti Llombart** participà en la **II Fira d'Entitas Valencianistes**, iniciativa del **Círcul Civic Valencià** i de la **Plataforma Valencianista**.

Prop de 20 entitats, que treballen en el camp de la promoció cultural i l'lingüística valenciana, es donaren cita en l'explanada de la **Plaça de Bous de Valencia ciutat**. La major part oferien en les seues parades informació sobre les activitats que desenrollen, material editat, publicacions..., pero tambe hi

hague una oferta diferent, com es el cas de l'associació de **campaners**, que explicava els diferents tocs manuals valencians mes tradicionals, que es podien fer realitat en un campanil que instal·laren a l'efecte, els recorcs marians que aportaren els

"**Seguidors de la Mare de Deu**", els productes típics de **Elig** als que convidava el **Grup Cultural Il·licita "Tónico Sansano"**, o l'oferta de productes ecològics, entre uns atres.

El Rogle presentà, a mes de la seua publicació mensual, un joc, "**Coneix Valencia**", que fon una atracció per als qui se decidien a participar. Consistia en situar sobre un mapa unes "fiches", en les que figuraven impreses unes imatges de llocs singulars, manifestacions culturals o monuments re-hague una oferta diferent, com es el cas de presentatius valencians, damunt de la localitat o la comarca valenciana a on s'emplacen o es realisen.

S'ha de felicitar a l'organització per l'iniciativa i l'èxit i encorajar-los a que organisen noves edicions.

Parlem de l'arros (i III)

És imprescindible apuntar que la planta d'arros es cultiva en **terres humides**, inundades d'aigua durant gran part del periodo de creiximent. El gra d'arros se cull **vestit**, és dir, rodejat d'una corfa protectora externa; esta corfa està formada per dos capes foliars, la lemma i la pàlea, ademés d'unes rudimentàries glumes. En l'interior s'encontra el fruit, el gra blanc, format per dos estructures principals: el pericarp i la llavor. El procés d'obtenció de l'arros inclou les etapes de **recolecció**, **secat** i **processat** del gra fins a fer-lo apte per al seu consum. Quan el grau de madurea dels grans és òptim, es **sega** i es **trilla**; operació esta última que consistix en separar el gra de la palla. Degut a l'alt contingut d'aigua que presenta, entre el 25 i el 30%, els grans d'arros es someten a un procés de **secat**, be al sol o per mig de secats tèrmics, fins arribar a un grau d'humitat inferior al 12%. D'esta manera s'evita el deteriorament del propi gra, aixina com la proliferació de microorganismes nocius. En acabant s'haurà de separar encara la corfa -que, molta, dona el **segó**, com en el format- per tal de deixar ya el gra blanc preparat per al consum.

L'arros està considerat com un cereal ideal per la seua elevada **calitat nutricional**, classificat com a una font perfecta de nutrients que, en una dieta equilibrada, deu constituir el plat fort del dia, almenys una vegada a la semana. Presenta una alta proporció en hidrats de carboni en forma d'almidó.

El contingut en **fibra dietètica**, tan important per la seua acció reguladora de les funcions intestinals, és pràcticament nul en l'arros refinat, pero molt abundant si es tracta d'integrals.

Te un contingut en **lípid**s molt baix, i en quant a **vitamines**, és important la presència de la B1, 2, 3 i 6, ademés d'àcid fòlic; per una altra banda, carix de vitamines A, C i D. Respecte dels **minerals**, destaquen el ferro, calci i, especialment, el fòsfor, que favorix el treball intel·lectual, i el potasi, que relaxa els músculs i el sistema nerviós. L'escàs contingut en sodi permet incloure'l en les dietes sense sal, i al no contindre **gluten** és un cereal ideal per als celíacs.

Per a concloure, s'ha de fer menció especial a la producció d'est important cereal en terres valencianes, localisant-se en les zones de marjal, entorn a la **Albufera de València**, en els tèmens de **Catarroja, Sollana, Sueca, Cullera**, en els **Marrens** i en **Oliva, El Verger** o **Pego**. També es cultiva en uns altres llocs, com ara en el **Delta de l'Ebre**, en **Calasparra**, prop de **Murcia**, en varies poblacions de la provincia de **Sevilla** aixina com en **Extremadura**. Produccio en quantitat i en qualitat.

RESENYA BIBLIOGRAFICA J.P.B.

Rueda i Pitarque, Òscar

¿Té futur la normativa de l'idioma valencià?

Mosseguello. Valencia, 2014

(204 pàgines)

El llibre nos situa davant la problemàtica que sofrix la **llengua valenciana**, una llengua, per desgràcia, en retroces en numero de parlants i rodejada de polemiques esterils, creades moltes d'elles a proposit per a impedir el seu desenvolupament normal.

Està estructurat en **cinc capítuls**. En el primer, l'autor comença introduint al lector en generalitats sobre la **diversitat de llengües** en el món, sobre les formes de classificar-les i l'importància que te en est assumt el fet de constituir la llengua el major signe identitari d'un grup huma. En el segon prosequix en el tema de les **controvèrsies ortogràfiques** i en l'exposició de diferents casos de conflictes entre llengües, detenint-se especialment en el cas valencià. En el tercer passa a estudiar les inquietants tendències que sobre la **percepció** que els valencians tenen de la seua pròpia llengua revelen les enquestes del CIS. En el quart analisa els **models normatius en conflicte actualment en València** i el seu efecte sobre la societat. I en el quint, per a concloure, planteja quatre possibles escenaris futurs: la continuació de la situació actual, l'implantació de les **Normes d'El Puig** merce a una victòria política, l'acceptació de la **AVL**, i la constitució del valencianisme com a "minoria llingüística" que exigira els seus drets com a tal. Solució esta que considera la mes democràtica i que posaria en mans de la comunitat de parlants el futur de la llengua.

Rogle en Internet

Tots els exemplars editats fins ara estan, en pdf, en:
www.rogleconstantillombart.com i www.pjvalencianista.org

ACTIVITATS CULTURALS

NOVEMBRE DE 2014

(Ve de la pàgina anterior)

8 Nov (dissabte) 11h. Plaça de Manises. Valencia C.

TOTS ELS DIES 9. Homenage a Josep Martínez Aloy.

+Info: **Rogle**

13 Nov (dijous) 19:00 h. Llonja de la Seda. Valencia C.

Inauguració del Curs Acadèmic RACV

DISCURS INAUGURAL: José Aparicio Pérez: "Neandertales: especie maldita o especie elegida"

+Info: **RACV**

14 Nov (divendres) 22.00 h. Ateneu Mercantil. Valencia C.

SOPAR-ENTREGA DEL PREMI "ESCRITOR DE L'ANY 2014" a Òscar Rueda

+Info: **Aellva i LRP**

17 Nov (dilluns) 19 h. Seu de Lo Rat Penat.

Foro d'Opinio**CONFERENCIA-COLOQUI**+Info: **LRP**

18, 19 i 24 Nov 19.30 h. Seu de la RACV

Cicle de Conferències: "Sant Vicent Ferrer i el Concili de Constança"

• Programa:

18 Nov (dmt): Josep Vt. Gómez Bayarri: "Contexto político-religioso del Concilio de Constanza"

19 Nov (dmc): Mª Desamparats Cabanes Pecourt: "El Concilio de Constanza"

24 Nov (dll): Alfonso Esponera Cerdán: "San Vicente Ferrer y el Concilio de Constanza"

Organisa el Capítol de Cavallers Jurats de Sant Vicent Ferrer i la RACV.

+Info: **RACV**

27 Nov (dijous) 20:00h. Seu del GAV.

CONFERENCIA sobre la normativa de la llengua valenciana. A carrec del **IEV**.

+Info: **GAV**

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527

46002 Valencia ciutat

Telefon: 617 030 370

rogleconstantillombart@gmail.com

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosatres. Tambe pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **col·laborador** (12 € a l'any), i t'enviarem a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, tambe te quedariem molt agrats. El nostre numero de conte, en **Caixa Ontinyent**, es:

ES61 2045 6014 65 3000195833

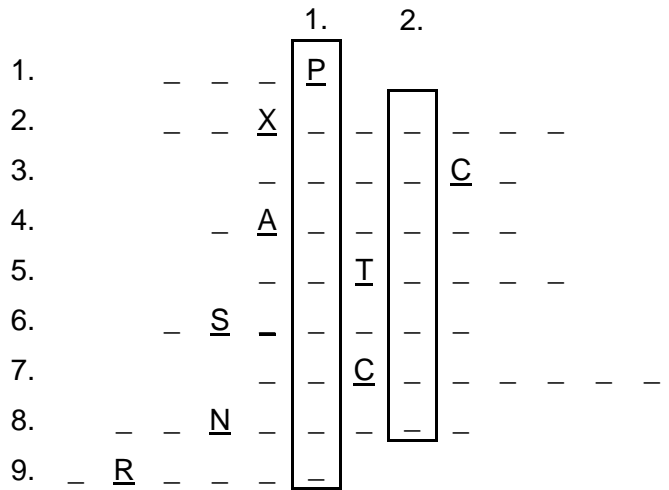
Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.

1. Persona de caracter aspre, dificil de tractar.
2. Conjunt d'aixetes i claus que regulen el pas d'aigua en una casa o local.
3. Conjunt de celes hexagonals de cera, posades en paralel, que formen les abelles per a guardar la mel.
4. S'aplica ad aquell que anhela ser admirat i elogiati per tindre un alt concepte de si mateix, de les seues qualitats o merits.
5. Se diu d'allo que te l'aspecte o les caracteristiques propies del cotó.
6. Cada una de les peces en forma d'anella que, enllaçades unes en atres, formen una cadena.
7. Home que en les nits de lluna plena se convertix en llop, segons les llegendes populars.
8. Ser mitologic en cap i pit d'home i forma de cavall en la part inferior.
9. Persona que compra i ven draps vells.

La solucio a peu de pagina.

PARAULES VERTICALS

1. Sacrament pel qual el sacerdot administra l'extremauncio a una persona en perill de mort. Fet d'administrar el sacrament.
2. Fer tou o esponjosa una cosa per a que estiga suau i blana.

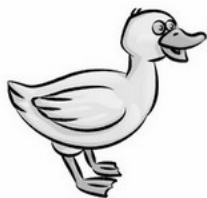

RONDALLA

La fossa del llop

Fa quí sap quants anys hi havia un llop molt ric pero molt **gorromi**. Mai donà ni un poc de lo molt que li sobrava. Sentint-se vell, començà a pensar en la seua propia vida, assentat a la porta de la seua llar.

-¿Podries prestar-me quatre mides de forment, veï? -li preguntà el burret.

-Te'n donare huit si promets velar pel meu **sepulcre** en les tres nits següents al meu soterrar.

Als pocs dies muigue el llop i el burret ana a velar la seua **sepultura**.

Durant la tercera nit se li va unir l'**anet**, que no tenia casa. I junts estaven quan, enmig d'una impressionant **ventolada**, arribà l'**aguilo** i els va dir:

-Si me deixeu apoderar-me del llop, vos donare una bossa d'or.

-Sera prou si omplis una de les meues botes -digue l'**anet**, que era molt **astut**.

L'**aguilo** se'n va anar per a tornar seguidament en un gran sac d'or, que començà a abocar sobre la bota que el **sagaç anet** havia colcat damunt d'una **fossa**. Com la bota no tenia sola i la **fossa** estava buida, no acabava mai d'omplir-se. L'**aguilo** decidi

ll a v o r s
 anar en busca de molt mes or. En tornar, quan alçava el vol per d a m u n t d'un precipici carre-

gat en cent bosses d'or penjant del bec, caigue al fondo i muigue sense remei.

-A mic burret -digue l'anet-, ya som rics, la maldat de l'aguilo nos ha beneficiat.

-I a tots els pobres de la ciutat -digue el burret-, perque en ells repartirém l'or.

Adaptacio i traduccio a la llengua valenciana d'una rondalla treta de www.miltalleres.com

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)

Aguilo/ aguila: Nom de diverses aus de la familia dels falconiformes, en el cap menut, les ales allargades i el plumage de color gris.

Anet/ pato: Au palmipeda aquatica, de bec pla, mes ample en la punta que en la

base, coll curt i pates tambe curtes i palmejades.

Astut/ sagaç/ guilopo: Habil per a enganyar o per a no ser enganyat i per a conseguir artificiosament qualsevol cosa.

Fossa/ sepulcre/ sepultura/ tomba: Excavacio de fondaria considerable que

es fa en la terra. // Clot en la terra en el qual se soterran cadavers.

Gorromi/ avar / tacany/ ronyos: Que guarda en excés, que estalvia, que escatima.

Ventolada / ventolera: Colp de vent.

Solucio:

Verticals: 1. PERNOLIAR 2. ESTOVAR 1. RISP 2. AIXETERIA 3. BRESCA 4. VANITOS 5. COTONOS 6. ESCLAVO 7. LICANTROP 8. CENTAURE 9. DRAPER

I RECORDA...La nostra primera paraula es **pernoliar**. Se diu **pernoliat** a la persona que ha rebut l'extremauncio. Eix.: *El malalt, que havia rebut inclus el pernoliar, es va recuperar miraculosament.*

La nostra segona paraula es **estovar**. Se diu que està **estovat** allo que s'ha fet tou o mes esponjos. L'accio i efecte d'estovar es una **estovada** o un **estovament**. Se diu que està **tou**, paraula de la que deriva estovar, allo que està bla, esponjat, que no es massiç. Eix. *Abans s'estovaven els matalafs per a que estigueren mes tous.*